

Brussel, 25 mei 2021,

Mijnheer Vincent Van Quickenborne,
Vice-Eerste Minister, Minister van Justitie en van
de Noordzee,

Betreft: Vaccinatie in de gevangenissen

Mijnheer de Minister,

Onlangs is een gedetineerde in de gevangenis van Dendermonde overleden aan COVID-19.

In een ambtshalve advies van 31 maart 2021 heeft de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen u meegedeeld dat de ontwikkeling van de gezondheids crisis in de gevangenissen thans zorgwekkender is dan ooit tevoren. Deze bezorgdheid neemt toe, terwijl buiten de muren de situatie neigt te verbeteren en er steeds meer versoepelingsmaatregelen komen. Binnen is fysiek contact tussen gedetineerden en hun bezoekers (ook kinderen) nog steeds verboden en is het onderwerp van disciplinaire sancties. De ongestoorde bezoeken worden al 15 maanden niet meer georganiseerd (met uitzondering van 1 maand in september 2020) en gedetineerden mogen niet binnen sporten.

Het is onbegrijpelijk dat gevangenissen vandaag, net als eerder de woonzorgcentra, niet worden beschouwd als gesloten settings waar alle personen die er verblijven met voorrang moeten worden gevaccineerd. In dit verband verwijzen wij ook naar het artikel van professor Tom Daems over dit onderwerp, waarin erop wordt gewezen dat het niet gerechtvaardigd is een onderscheid te maken tussen gevangenispersoneel, dat als prioritair wordt beschouwd, en de gedetineerden (<https://tomdaems.com/2021/05/07/vaccineren-in-victoriaans-vlaanderen/>). Naar het oordeel van de Centrale Raad is het onrechtvaardig om gedetineerden niet op dezelfde wijze te behandelen als de bevolking buiten de gevangensmuren, juist omdat zij opgesloten zijn en dus meer dan de buitenbevolking blootgesteld zijn aan besmettingsrisico's.

Ter ondersteuning van ons verzoek willen wij u nogmaals herinneren aan het advies dat het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek onlangs heeft uitgebracht over de toepassing van de anti-COVID-19 vaccinatie voor de Belgische bevolking (advies nr. 75 van 11 december 2020

https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/avis_75_reperes_ethiques_vaccination_anti-covid-19_0.pdf). In dit advies wordt een prioriteitschaal aanbevolen voor de indeling in Groep 3 (van de 4) van "personen die in collectieve opvangstructuren (psychiatrische ziekenhuizen, gevangenissen, asielcentra) wonen, werken of op doorreis zijn, wanneer zij (I) blootgesteld zijn aan aanzienlijke promiscuïteit en preciaire hygiënische omstandigheden en/of (II) niet in staat zijn (vanwege hun pathologie en/of levensomstandigheden) om "barrièregebaren" te maken en te onderhouden. De aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad van februari 2021 gaan in dezelfde richting door aan te dringen dat gedetineerden mee moeten opgenomen worden in een globale Belgische vaccinatiestrategie met een prioriteitsniveau hoger dan deze voor essentiële functies en de algemene Belgische bevolking.

De beslissing van de [Interministeriële Conferentie van 24 maart 2021](#) heeft zich evenwel beperkt tot de vaccinatie van gedetineerden boven de 65 jaar en/of de comorbiditeiten in fase 1B.

Sindsdien is de vaccinatie van deze beperkte gevangenispopulatie (1800 gedetineerden op 10.500) nog niet afgerond, vooral in het zuiden van het land. Er kondigt zich evenmin een wijziging van prioriteiten aan.

Verschillende aantal artsen-leden van de Commissies van Toezicht, hebben in een recente oproep eveneens gewezen op de dringende noodzaak om alle gevangenen te vaccineren (zie bijgaand persbericht).

Voordat andere tragedies de penitentiaire wereld in rouw dompelen, doet de CTRG een plechtig beroep op u om het initiatief te nemen tot een prioritaire vaccinatie van alle gevangenen in hun strijd tegen COVID-19.

Gezien de draagwijdte van deze brief, heeft de Raad beslist om deze eveneens publiek te verspreiden.

Namens de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen,

Marc Nève
Président – Voorzitter

Conseil Central de Surveillance Pénitentiaire - Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen

Rue de Louvain 48/2, 1000 Bruxelles - Leuvenseweg, 48/2, 1000 Brussel
+32 (0)2 549 94 75

www.ccspp.belgium.be - www.ctrg.belgium.be

07-05-2021

Dr Marie-Laurence Lambert   malalambert@gmail.be   (CdS Saint Gilles)

Dr Jan Dockx   jandockx@hotmail.com   (CvT Antwerpen)

Pour le francais cliquer [ici](#)

[Signatures ici / tekeningen hier](#)

Artsen van de [commissies van toezicht](#) van de Belgische gevangenissen pleiten voor naleving van de aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad met betrekking tot prioritaire vaccinatie van gedetineerden tegen COVID.

De Hoge Gezondheidsraad publiceerde in februari en april 2021 [aanbevelingen](#) om voorrang te verlenen aan subgroepen van patiënten onder de 65 jaar voor COVID-vaccinatie (fase IB). De gedetineerden worden daar vermeld als een "kwetsbare populatie" - ze krijgen als dusdanig prioriteit op "ethische en maatschappelijke" basis - [...] en de Hoge Gezondheidsraad beveelt aan om met deze mensen rekening te houden in de strategie met een hoger prioriteitsniveau dan voor essentiële functies en de algemene Belgische bevolking (p. 8).

Tegen de achtergrond van ernstige structurele problemen die meermaals aan de kaak zijn gesteld en België talrijke internationale veroordelingen heeft opgeleverd (overbevolking, vervallen infrastructuur, opsluiting van geesteszieken enz.), heeft de COVID-epidemie dramatische gevolgen gehad voor gedetineerden: schrappen van bezoeken en diensten van buiten, moeilijkere toegang tot advocaten, strikte en langdurige opsluitingsmaatregelen voor 2 personen in cellen van 10 m², stopzetting van toegang tot de fitness, vermindering van uitstapjes naar de binnenplaats, beperkte toegang tot de bibliotheek... De epidemie heeft het gevangenispersoneel natuurlijk niet gespaard, waarvan ziekteverzuim recordhoogten heeft bereikt en door deze onvrede de stakingen elkaar opvolgen. Daardoor zijn de schamele mogelijkheden voor gedetineerden wat betreft beweging binnen de gevangenis of contact met buiten nog verder beperkt.

Ondanks deze beperkingen is de beweging van mensen van binnen en van buiten belangrijk in de gevangenis: nieuwkomers, personeel... Het is niet verrassend dat in deze overbevolkte gemeenschappen verschillende epidemische brandhaarden met grote moeite onder controle zijn gehouden (gevangenissen van Namen, Sint-Gillis, Vorst, Gent, Dendermonde, Hasselt...) en dat ten koste van de strikte opsluiting van een groot aantal gedetineerden.

De meest prestigieuze medisch-wetenschappelijke tijdschriften (de [Lancet](#), het [British Medical Journal](#), de [New England Journal of Medicine](#), het [Journal of the American Medical Association](#)) hebben een duidelijk standpunt ingenomen ten gunste van prioritaire vaccinatie van gevangenen, daarbij verwijzend naar een hoog risico op besmetting en ethische overwegingen. Er werd besloten om het gevangenispersoneel bij voorrang te vaccineren. Als artsen van de commissies van toezicht dringen we er bij deze gelegenheid op aan om de vaccinatie uit te breiden tot alle gevangenen in België, met respect voor de hierboven vermelde aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad.

Les médecins des [commissions de surveillance](#) des prisons plaident pour le respect des recommandations du Conseil Supérieur de la Santé en ce qui concerne une vaccination prioritaire des détenus contre le COVID

Le Conseil Supérieur de la Santé a publié en février 2021 des [recommandations](#) pour la priorisation de sous-groupes de patients de moins de 65 ans pour la vaccination COVID (phase IB). Les détenus y sont recensés en tant que « population vulnérable » - se voyant attribuer à ce titre une priorité sur base « éthique et sociétale » – [...] et le Conseil Supérieur de la Santé recommande que ces personnes soient prises en considération dans la stratégie vaccinale globale belge avec **un niveau de priorité plus élevé** que pour les fonctions essentielles et la population générale belge (p 13).

Sur fond de problèmes structurels graves dénoncés à de multiples reprises et ayant valu à la Belgique de nombreuses condamnations internationales (surpopulation, infrastructures vétustes, incarcération de malades mentaux...) l'épidémie de COVID a eu des conséquences dramatiques pour les détenus : suppression des visites et des services externes, accès plus difficile aux avocats, mesures de confinement stricts et prolongées à 2 dans des cellules de 10 m², suppression de l'accès au fitness, diminution des sorties au préau, accès restreint à la bibliothèque... L'épidémie n'a bien sûr pas épargné le personnel pénitentiaire, dont l'absentéisme a atteint des niveaux records, et les grèves se succèdent, limitant encore plus les maigres possibilités laissées aux détenus en termes de mouvements à l'intérieur de la prison ou de contacts avec l'extérieur.

Malgré ces limitations, les mouvements de personnes entre intérieur et extérieur sont importants en prison : nouveaux entrants, personnel... Sans surprise dans ces collectivités surpeuplées, plusieurs foyers épidémiques ont été contrôlés à grand peine (prisons de Namur, Saint Gilles, Forest, Gand, Termonde, Hasselt...), et au prix du confinement strict d'un grand nombre de détenus.

Les journaux scientifiques médicaux les plus prestigieux (le [Lancet](#), le [British Medical Journal](#), le [New England Journal of Medicine](#), le [Journal of the American Medical Association](#)) ont pris clairement position en faveur d'une vaccination prioritaire des détenus, évoquant un risque élevé de contamination, et des considérations éthiques.

La décision a été prise de vacciner en priorité le personnel pénitentiaire. En tant que médecins des commissions de surveillance, nous demandons instamment de profiter de cette opportunité pour élargir la vaccination à tous les détenus de Belgique, respectant en cela les recommandations sus mentionnées du Conseil Supérieur de la Santé.

Les médecins des Commissions de Surveillance / Artsen van de Commissies van Toezicht :

Dr Marie-Laurence Lambert, prison de Saint-Gilles ;

Dr Alain Devaux, Dr Christian Moulart, Dr Christel Fontaine, prison de Forest-Berkendael

Dr Catherine Lucet, prison de Mons

Dr Armand Lequeux, prison de Nivelles

Dr Jacques Daele, prison de Paifve

Dr Eric Alardeau, prison d'Arlon

Dr Francis Leclercq, prison de Jamioulx

Dr Paul Massion, prison de Lantin

Dr François Endrenyi, prison de Tournai

Dr Thierry Biset, prison de Namur,

Dr Luc Vuylsteke, prison de Leuze

Dr Jean-Paul Michaux, prison d'Andenne
Dr Hélène Saintmar, prison de Marche
Dr Christine Biermé, prison de saint-Hubert (jusque 2020)
Dr Yves de Locht, Conseil Central de Surveillance Pénitentiaire
Dr Jan Dockx, gevangenis van Antwerpen
Dr Firmin De Brandt & Dr André De Landtsheer, gevangenis van Dendermonde
Dr Louis Thienpont , gevangenis van Gent
Dr Frank Douchy & Dr Luc Dedecker, gevangenis van Oudenaarde
Dr Jean Roovers, gevangenis van Turnhout,
Dr Hendrik Cottenie, gevangenis van Hoogstraten/Wortel
Dr Lieven Allaert, gevangenis van Brugge